

6.
SINIF

MEB DERS KİTABI İLE
%100
UYUMLU

BECERİ
TEMELLİ
SORULARLA
DESTEKLİ

VİDEO SORU
ÇÖZÜMÜ

TÜRKÇE

AKILLI TAHTA
UYUMLU

HEMEN İNDİRİN

TAMAMI
EL YAZMASI

TÜRKÇE

OKULUM AKILLI DEFTER KOORDİNATÖRÜ

Deniz POLAT

Dizgi - Grafik

Murat Yayınları Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Ayrıntı Basımevi • Tel: 0.312 394 55 90 - 91
Matbaa Sertifika No: 13987

Öneri ve Düşünceler için

info@muratyayinlari.com • 0.312 231 31 21

Yayın ve Dağıtım

Murat Yayınları Ltd. Şti.
1203. Cadde No: 38/1/2 Ostim / Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 231 31 21
www.muratyayinlari.com

ISBN NO - 978-605-7816-66-5

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve
bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün,
şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi,
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak!' diyerek geçme, tanı:
Düşün altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etnesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

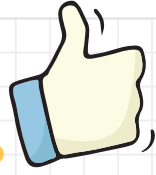
Ruhumun senden, ilâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arsa değer belki başım.

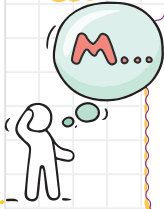
Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

BU DEFTERDE NELER BULACAKSINIZ?

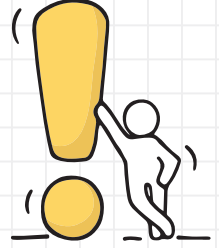

GİRİŞ-SUNU: Öğrencilerin konu içerisinde neler öğreneceği, bu konudan önce neler öğrendikleri ve işlenen konudan sonra hangi bilgi ve becerileri kazanmış olmalarının beklendiğini bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye, konuya dair bir ön bilgi vererek hazırlanmasını, konu sonu etkinlik ve değerlendirme sorularıyla kendini sınamarak kazanımları elde edip edemediğini görmesini istiyoruz.

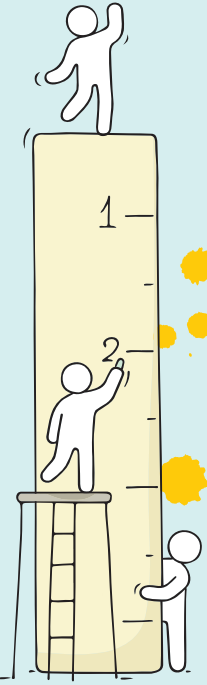
HATIRLATMA: Bu bölümde öğrencilerin eski öğrenmelerine atıf yapıyoruz. Böylelikle geçmiş bilgileriyle şimdiki bilgileri arasında bir bağ kurup eski öğrenmelerini yeni öğrenmelerine transfer etmesini istiyoruz.

DİKKAT: Konuya dair fark edilmeyen detayları ve kavram yanlışlarını bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle kavram yanlışlarının yeni öğrenmelerle ilişkisini ortadan kaldırmak ve önemli noktaları fark etmesini istiyoruz.

BUNLARI BİLİYOR MUYDUNUZ?: İşlenen konuyla ilgili ilginç ve güncel bilgileri bu bölümde ele alıyoruz. Böylelikle öğrenciye entelektüel bir derinlik kazandırmak ve öğrencinin öğrenme isteğini arttırmak istiyoruz.

BEYİN FIRTINASI: Sınıf ortamında işlenen konuya dair öğrencilerin düşünsel tartışmalar yapılabilmesini bu bölümde sağlamaya çalışıyoruz. Böylelikle öğrencilerin herhangi bir konuyu çok yönlü ele almasını sağlamak ve farklı düşünceleri irdeleyerek kendi düşüncesini sınamasını istiyoruz.

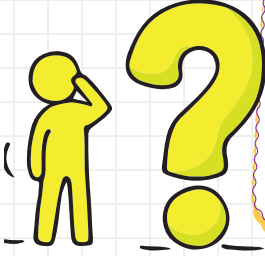
SÖZLÜK: Öğrencilerin konu içerisinde yeni gördükleri ve anlayamadıkları sözcüklerin anlamlarını bu başlık altında ele alıyoruz. Böylelikle öğrencinin söz varlığını geliştirerek dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerilerini geliştirmek istiyoruz.

ARAŞTIRALIM: İşlenen konunun öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılabilmesi ve bilimsel becerilerinin artmasını sağlamak için bu başlık altında araştırma önerileri veriyoruz. Böylelikle öğrencinin kavram, kişi ve olaylara ilişkin öğrenme motivasyonunu arttırmak ve öğrenme etkinliklerini geliştirmek istiyoruz.

YENİ NESİL SORULAR: Öğrencileri üst bilişsel becerilerini kullanmalarını sağlayacak, soyut kavram ve bilgileri günlük yaşamla ilişkilendirebilecekleri soruları bu başlık altında ele aldık. Böylelikle öğrenmelerini kalıcı hale getirmek ve sınav koşullarında karşılaşacakları her türlü soru tipiyle başetme becerilerini arttırmak istiyoruz.

ETKİNLİKLER: Her öğrenme alanının öğrenci tarafından tam olarak kavranmasını sağlamak için defterlerimize yüzlerce etkinlik yerleştirdik. Farklı bilişsel basamaklara, farklı zorluk derecelerine ve ölçme standartlarına uygun etkinliklerle öğrencilerin işlenen konuyu tam olarak kavramasını sağlamak istiyoruz.

DEĞERLENDİRME TESTLERİ: Her ünite sonunda yer alan kapsamlı değerlendirme testleriyle öğrencinin kendini sınamasını ve böylelikle işlenen konuyu tam olarak kavrayıp kavrayamadığını görmesini istiyoruz.

ÖRNEKTİR

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE : SÖZCÜKTE ANLAM - - - - -	1
2. ÜNİTE : CÜMLEDE ANLAM / SÖZ SANATLARI- - -	39
3. ÜNİTE : PARAGRAFTA ANLAM - - - - -	77
4. ÜNİTE : SÖZCÜKTE YAPI - - - - -	119
5. ÜNİTE : SÖZCÜK ADLARI - - - - -	137
6. ÜNİTE : YAZIM KURALLARI - - - - -	197
7. ÜNİTE : NOKTALAMA İŞARETLERİ - - - - -	225

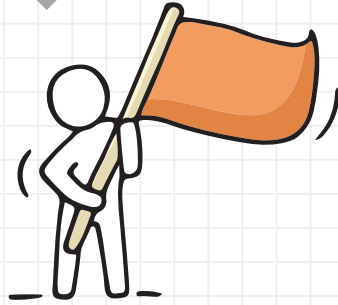

ÖRNEKTİR

1. Ünite

SÖZCÜKTE ANLAM

ÖRNEKTİR

Sevgili Öğrenciler,

Kitabımızın bu bölümünde sözcüklerin anlamlarını tahmin edeceğiz. Gerektiğinde sözlük yardımıyla sözcüklerin anlamlarını belirleyeceğiz. Bu bölümdeki konu anlatımları, etkinlikler ve soru çözümleri ile sözcük hazinemizi zenginleştireceğiz. "Ama, fakat, lakin vb. sözcüklerin cümlelerdeki düşünceleri ve duyguları değiştireceğini fark edeceğiz. Uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanarak düşünceleri geliştirmeyi deneyimleyeceğiz. Gerçek ve mecaz anlamlı kelimeler, terim ve yan anlamlı kelimeler, somut ve soyut anlamlı kelimeler, nitel ve nicel anlamlı sözcükler, ikilemeler, yansıma sözcükleri bu bölümde inceleyeceğiz. İlgili soruları çözerek, etkinlikler yapacağız.

I. ÜNİTE - SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcük

Anlamı olan ya da tek başına anlamı olmadığı hâlde cümlede, diğer sözcüklerle birlikte anlam kazanan ses ya da ses topluluğuna denir.

“Kitap ve dergi okumayı çok seviyor ancak yeterince kitap alamıyorum.”

Bu cümle on sözcükten oluşmuştur. Bu sözcüklerden “ve, ancak” sözcüklerinin tek başlarına anlamı yoktur. Cümle içinde anlam kazanırlar. Ve sözcüğü kitap-gazete sözcükleri arasında bir bağlama görevi üstlenmiş, ancak sözcüğü ise, “ne var ki” anlamında kullanılmıştır. Geriye kalan sekiz sözcüğün her birinin tek başına anlamı vardır.

Etkinlik-1

Minik kedi, biraz önce soğuktan ve acıktan acı çekiyordu. Dışarda kalsaydı bir süre sonra donacaktı. Şimdi rahat ve mutlu. Kaldırım kenarında bir ihtiyar kimsesiz. Dileniyor, titriyor, miğesi baş, gözleri anlamsız. Sertleşmiş, damarları doğaya uyum sağlamakta zorluk çekiyor. İhtiyar adamı alin, sobanın karşısına götürün, bir kase sıcak çorba verin. Bir nefes alsın insanca.

Paragrafta geçen aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız.

Donmak :

Kimsesiz :

Kâse :

Uyarı

Sözcük, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, dilin anlamlı en küçük parçasıdır. Sözcüklerin belirli bir düzen içerisinde bir araya getirilmesiyle anlaşma sağlanır.

Uyarı

Sözlükte bir sözcüğün birden fazla anlamı olabilir. Bu anlamlardan **birinci sırada** olanı, o sözcüğün gerçek anlamıdır. Gerçek anlama "sözlük anlamı" veya "temel anlam" da denir.

Uyarı

Mecazlı kullanımı ayırt etmenin yolu, sözcüğün yeni kazandığı anlamın gerçekte mümkün olup olmadığına bakmaktır.

Gerçek ve Mecaz Anlam

Bir sözcüğün ilk ve asıl anlamına denir.

ÖRNEK

Masadaki bardak yere düşüp kırıldı.
gerçek anlam

Bir sözcüğün gerçek anlamının dışında, başka bir anlamı karşılayacak şekilde daha soyut olarak kullanılmasına denir.

ÖRNEK

Bu sert sözler kalbimi çok kırdı.
mecaz anlam

Etkinlik-2

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını "✓" işareti ile belirtiniz.

Cümleler

Acı biber dilimi damağımı yaktı.

Yaralı bir kuşu elime aldım.

Elif, çalışkan parlak bir çocuktu.

Annem akşama makarna yaptı.

Kafası bugünlerde çok dağınıktı.

Gerçek

Mecaz

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Etkinlik-3

Aşağıdaki sözcükleri gerçek ve mecaz anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.

Sıcak

mecaz :

gerçek :

Geniş

mecaz :

gerçek :

Etkinlik-4

Aşağıdaki başlıkları cümleye mecaz anlam katacak sözcüklerle tamamlayınız.

Arkadaşlarıyla yaptığı tartışmada korudu.

..... bakıp hayallere

Yaşadığı acılardan sonra içine

Bana zararı dokunan kişileri hayatımdan

Cesareti bir daha sahneye çıkmadı.

Söylediğin hış bir fikir değildi.

..... söz söyleme çok pişman olursun.

Etkinlik-5

Aşağıdaki sözcükleri mecaz anlama gelecek şekilde cümlede kullanınız.

Terlemek :

Tatlı :

Dolu :

Yuvarlak :

Geniş :

Tamamlayıcı Notlar!

Uyarı

Bir sözcüğün birbirinden farklı cümlelerde, değişik anlamlarda kullanılmasına **çok anlamlılık** denir.

Pencereleri kapat, hava soğuk! (**Açık** durumdan **kapalı** hâle getirmek.)

Karla kapanan yollar hayatı olumsuz etkiledi. (**Engellemek**)

Uyarı

Bir sözcüğün temel (gerçek) anlamıyla bağlantılı olarak zamanla ortaya çıkan değişik anlamlarına **yan anlam** denir. Sözcüğün gerçek anlamının dışında, ancak gerçek anlamıyla az çok yakınlık taşıyan yeni anlamlar kazanması yan anlamı oluşturur. Bir sözcüğün yan anlam kazanmasında genellikle **yakıştırma ve benzerlik** ilgisi etkili olmaktadır.

Terim Anlam - Yan Anlam

Bir sözcüğün bilim, sanat, spor veya meslek dallarıyla ilgili anlamına denir.

ÖRNEK

Gözlüğümü kullanmadığım için miyop olmuştum.

Sözcüklerin gerçek anlamlarına bağlı olarak kazandığı yeni anlama denir.

ÖRNEK

Kapının kolunu usulca tuttu.

Etkinlik-6

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan terim ya da yan anlamlı sözcükleri belirleyerek işaretleyiniz.

Cümleler	Yan Anlam	Terim Anlam
Bittiler <u>fotosentez</u> yaparak canlı kalır.		
Halının <u>yüzünü</u> arap sabunu ile sildim.		
Ayakkabının <u>burnu</u> açılmıştı.		
Hakem'in <u>penaltı</u> kararı doğru değildi.		

Tamamlayıcı Notlar!

Etkinlik-7

Aşağıdaki terimleri ait olduğu bilim veya sanat dalıyla eşleştiriniz.

perde	ekonomi	Portre	Şiir
Smörç	futbol	kuvvet	müzik
ihracat	sosyal Bilgiler	mısra	edebiyat
pencilta	voleybol	steteskop	resim
nüfus	tiyatro	nota	tarih
açı	geometri	öykü	Fen Bilgisi
virgül	Türkçe	untlaşma	tıp

Etkinlik-8

Aşağıdaki sözcükleri yan anlamlarıyla cümlede kullanınız.

Ayak :	_____
Burun :	_____
Kol :	_____
Göz :	_____
Diş :	_____

Etkinlik-9

Aşağıdaki cümlelerde geçen yan anlamlı sözcüklerin altını çiziniz.

Bıçağın sırtını iyice bilemesini istedim.
Kitabın sayfalarını teker teker çevirdi.
Dağın başını kar kaplamıştı.
Koltuğumuz uşağın kanat kısmındaydı.

Uyarı

Bir sözcük birçok dalda terim anlamda kullanılabilir.

Dokuz **kök** dışına üç olarak çıkar. (Matematik)

Hiçbir ek almamış hâlde bulunan kelimelere **kök** denir. (Dil bilgisi)

Bitkiyi toprağa bağlayan **köklerdir**. (Biyoloji terim)

Uyarı

Somutlama;
soyut anlamı
bir sözcüğün,
somut anlam
kazanmasıdır.

Kötülerle
arkadaşlık
yapmayın.
(Kötü insanlar
kastedilmiş.)

Cesurlar
sayesinde
bugünlere geldik.
(Cesur insanlar
kastedilmiş.)

Soyutlama;
somut anlamı
bir sözcüğün,
soyut anlam
kazanmasıdır.

Ahmet, çok
yürekli bir
arkadaşımızdı.
(Cesaret
kastedilmiş.)

Bu soruyu
çözmenin bir **yolu**
olmalı. (Yöntem
kastedilmiş.)

Somut ve Soyut Anlamlı Sözcükler

Beş duyu organımızdan en az biriyle algılayabildiğimiz kavramlar
.....; varlığını duyu organlarımızla algılayamadığımız fakat akıl
ve mantık yoluyla kabul ettiğimiz sözcükler ise ifade eder.

ÖRNEK

Aşağıda verilen somut ve soyut anlamlı sözcüklere siz de
farklı örnekler yazınız.

Somut anlamlı sözcükler: bayrak, ağaç,

Soyut anlamlı sözcükler: akıl, sevgi,

Etkinlik-10

Cümlelerde altı çizili olarak verilen sözcüklerin özelliklerini
(somut- soyut) yazınız.

Kendi yolunu kendisi seçti.

Bayır aşağı kaygan bir yoldu.

Hayatım boyunca özgür oldum.

Çeşmeden akan su çamur gibiydi.

Etkinlik-11

Aşağıdaki sözcükleri somut ve soyut anlamlarıyla cümlede kullanınız.

Acı:

Dolu:

Özlem:

Tatlı:

Burnu:

